

OSVRT NA KNJIGU:

**JAN LOPUSKI, JANUSZ GILAS: PRAWO MORSKIE, tom I,
Oficina Wydawnicza Branta, Bydgoszcz, 1996, str. 490**

A REVIEW OF THE TEXTBOOKS:

**JAN LOPUSKI, JANUSZ GILAS: MARITIME LAW, volume I,
Oficina Wydawnicza Branta, Bydgoszcz, 1996, str. 490**

UDK 347.795(02)=84

Dr. hab. Jan Lopuski umirovljeni profesor Sveučilišta "Nikola Kopernik" u Torunu (Poljska) poznati je i priznati međunarodni znanstvenik iz građanskog, posebice pomorskog prava. Sudionik mnogobrojnih međunarodnih konferencija kao stručnjak IMCO-a i UNCTAD-a. Jedan je od autora poljskog Pomorskog zakona iz 1961., a danas je predsjednik državne Komisije za pomorsko pravo. Ističe se bogatom spisateljskom djelatnošću kao autor mnogobrojnih knjiga, članaka i rasprava (200) na različitim jezicima.

Janusz Gilas redoviti je profesor od 1985. na Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego UMK. Predsjednik je Komisije za pomorsko pravo Poljske akademije znanosti. Poznat je i kao glavni urednik časopisa te institucije "Prawo Morskie". Kao pisac izuzetan je plodonosan, jer je do sada napisao 22 knjige i 119 članaka i različitih radova.

Ove kratke generalije navedenih znanstvenika govore nam da su u pitanju vrlo kvalitetni i vrijedni autori, a povod njihova predstavljanja jest činjenica da su svoje izuzetne sposobnosti ujedinili u zajedničkom radu pod naslovom "Prawo morskie" - tom I. U pitanju je obimna knjiga, opsega 490 stranica, koja se bavi relevantnom problematikom suvremenog pomorskog prava i prava mora. Pisana je na poljskom jeziku, a podijeljena je u dva osnovna poglavlja.

Prvo poglavlje (Uvod u teoriju suvremenoga pomorskog prava) sadrži 4 posebna dijela.

Dio I. (str. 23-58) govori o općim problemima pomorskog prava (pojam, osnovne značajke ljudske pomorske aktivnosti, osnovne crte raspoznavanja pomorskog prava, njegova aksiologija, te pomorsko pravo kao posebno područje prava).

Dio II. (str. 59-108) analizira proces nastajanja pomorskog prava (kratki prikaz povijesti razvoja pomorskog prava, trendovi prema unifikaciji, put pomorskog

prava od običajnog prava do zakonske forme, međunarodna pomorska regulativa, smanjenje uloge sukoba zakona, utjecaj istraživanja i praktičnih pokusa na razvoj pomorskog prava, pitanje stvarne egzistencije pomorskog prava, utjecaj promjena pomorskog prava na nacionalna zakonodavstva).

Dio III. (str. 109 - 159) opisuje čimbenike koji utječu na promjene i razvoj suvremenog pomorskog prava (evolucija pomorskog prava i socijalizacija odnosa u pomorskim aktivnostima: kreacija međunarodnog pomorskog poretka, tehnički i organizacijski progres, važnost zaštite javnog interesa, utjecaj pomorskih politika država, međunarodni sustav suradnje organizacija u pomorskim aktivnostima, proces socijalizacije i transformacije pomorskog privatnog prava, utjecaj brodarskih grupacija na postojeće stanje, akcije Europske unije u području pomorskog prava, promjene u strukturi brodarskih odnosa).

Dio IV. (str. 160 - 283) najopsežniji je i najvažniji dio, jer su tu predstavljena razmišljanja autora o nekim osnovnim pomorskim institutima, a te su opservacije klasificirane pod točkama od A do D. Točka A (str. 160 - 197) odnosi se na državnu pripadnost broda (njeno značenje, sukob interesa država zastava, upisnik brodova, od državne do lučke kontrole, zaključak), dok točka B (str. 198 - 243) govori o nekim pogledima na odgovornost za štetu (opće značajke odštetnog prava u pomorskom pravu, ideja o podjeli rizika, institut općeg ograničenja odgovornosti, odšteta za naknadne štetne posljedice pomorske katastrofe i osnovna dilema: koga zakon štiti, zaključak). Nadalje, točka C (str. 244 - 258) ukazuje na problem brodovlasnika ili brodarka kao središnje osobe u pomorskom pravu (promjene u statusu brodovlasnika, materija javnog prava o odgovornosti koja se odnosi na brod, materija o odgovornosti za štete prouzrokovane kretanjem i operacijama broda, zaključak). Konačno, u točki D (str. 259 - 283) raspravlja se o značenju Hamurških pravila s pitanjem jesu li ona poboljšanje međunarodnog prava ili samo zaštita grupnih interesa (povijesni i

* Dr. sci. Dragan Bolanča, docent
Pravnog fakulteta u Splitu, Split

politički aspekt donošenja Hamburških pravila, njihov značaj u unifikaciji međunarodnog prijevoza morem, najvažnije promjene u strukturi Hamburških pravila, argumetni njihovih protivnika, zaključak.

Dio V. (str. 284 - 296) jest opći zaključak o tendencijama prema univerzalnom pomorskom pravu. Napominjemo da je taj dio preveden i na engleski jezik (str. 477 - 490).

Drugo poglavlje (**Status morskih područja**) ima dva dijela:

Dio I. (str. 299 - 398) sustava je prikaz međunarodnog prava mora (osnovne značajke, Konvencije o pravu mora 1982, rješavanje sporova po toj konvenciji, unutrašnje morske vode, teritorijalno more, arhipelaške vode, vanjski pojas, ribolovne zone, gospodarski pojas, epikontinentalni pojas, zona, otvoreno more, zaštita i očuvanje morskog okoliša).

Dio II. (str. 399 - 434) pokazuje poljska rješenja u materiji prava mora (Zakon o morskim područjima Republike Poljske i pomorska administracija, situacija na Baltičkom moru, podjela poljskih morskih područja, umjetni otoci, konstrukcije i instalacije u moru, podmorski kabeli i cjevovodi, znanstvena istraživanja, ribolov, iskorištavanje mineralnih izvora, turizam i vodeni sportovi, zaštita morskog okoliša, obalna zona, pomorska inspekcija, anskcije za prekršaj propisa).

Nakon drugog poglavlja slijede index pojmova (str. 435 - 460), bibliografija (str. 461 - 468), te već spomenuti sažetak na engleskom jeziku.

Knjiga "*Prawo morskie*" - tom I autora Jana Lopuskog i Janusza Gilasa napisana je vrlo analitično i kritično, znanstveno je bogato fundirana, pa predstavlja zanimljivo štivo svim čitateljima zainteresiranim za međunarodno i poljsko pomorsko pravo, odnosno pravo mora.

Rukopis primljen: 13. 4. 1997.

"LOŠINJSKA PLOVIDBA - HOLDING" d.d.

Mali Lošinj

Kontakt telefoni:

- u Rijeci 051/512-744
- u Malom Lošinj 051/231-601

svojim aktivnostima u:

- "LOŠINJSKA PLOVIDBA - BRODARSTVO" d.d.
- "LOŠINJSKA PLOVIDBA - BRODOGRADILIŠTE" d.d.
- "LOŠINJSKA PLOVIDBA - TURIZAM" d.d.
- "BUGA" d.d.

pruža tradicionalno kvalitetne usluge:

- u pomorskom prijevozu svim morima svijeta klasičnim i kontejnerskim brodovima
- u popravljaju brodova vrsta i veličina i dokiranja do 6000 tona težine
- u kampiranju, jahtingu, apartmanskom smještaju, avioprijevozu, pomorskom i putničkom posredovanju
- knjigovodstveno - računovodstvenim djelatnostima

JAVITE SE I UVJERITE U NAŠU DJELOTVORNOST!